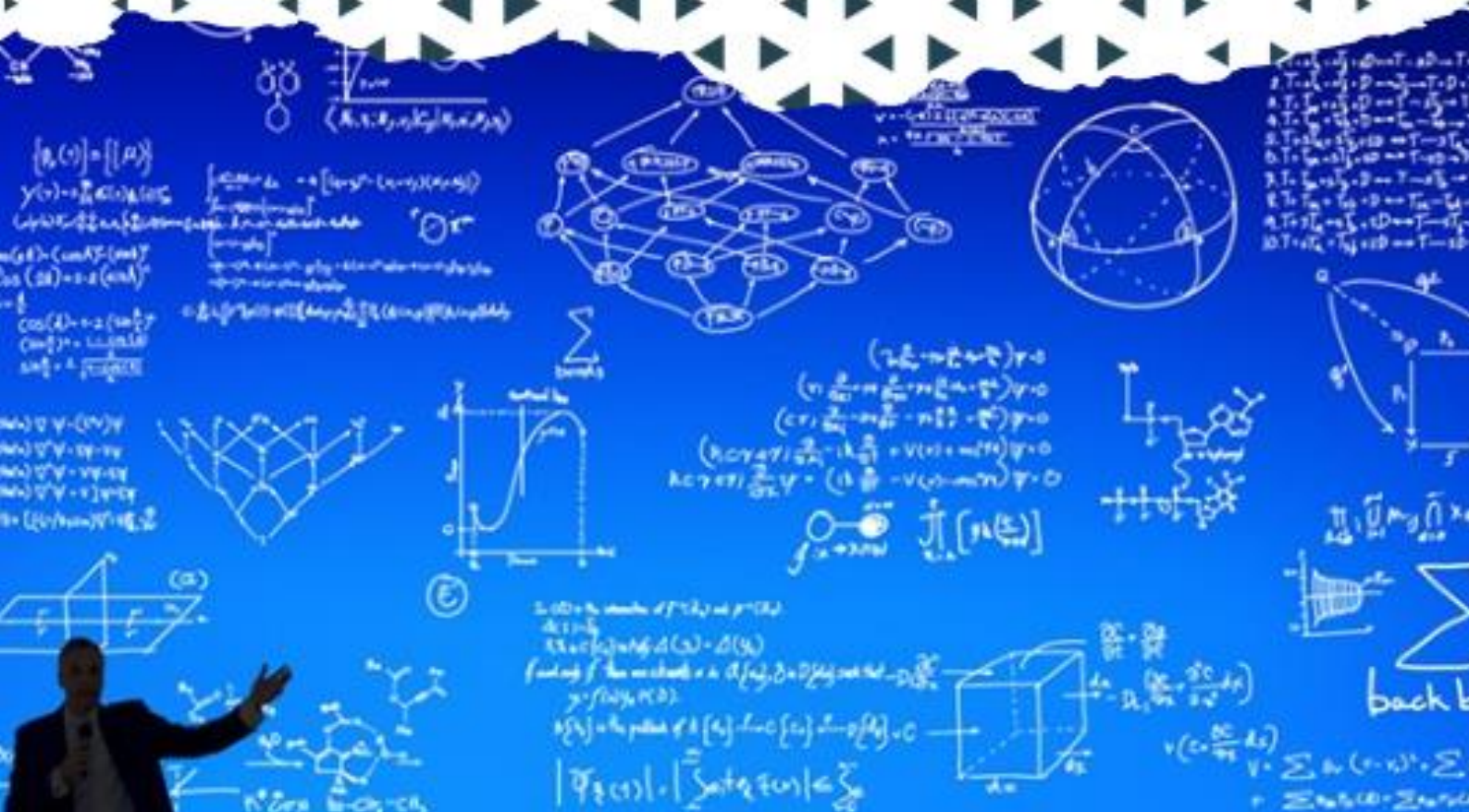

INNOVATIVE WORLD
Ilmiy tadqiqotlar markazi

ZAMONAVIY ILM-FAN VA TA'LIM: MUAMMO VA YECHIMLAR ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

Google Scholar zenodo OpenAIRE

+998335668868

<https://innoworld.net>

2026

«INNOVATIVE WORLD» ILMIY TADQIQOTLARNI QO'LLAB-
QUVVATLASH MARKAZI

«ZAMONAVIY ILM-FAN VA TADQIQOTLAR: MUAMMO VA
YECHIMLAR» NOMLI 2026-YIL № 5-SONLI ILMIY,
MASOFAVIY, ONLAYN KONFERENSIYASI

ILMIY-ONLAYN KONFERENSIYA TO'PLAMI
СБОРНИК НАУЧНЫХ-ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЙ
SCIENTIFIC-ONLINE CONFERENCE COLLECTION

Google Scholar

ResearchGate

zenodo

ADVANCED SCIENCE INDEX

Directory of Research Journals Indexing

www.innoworld.net
O'ZBEKISTON-2026

Innovatsion startap loyihalarida muvaffaqiyat omillari va loyihani boshqarishning samarali modellari

Ergashev Uchqun Sobirjon o'g'li

Raqamli iqtisodiyot va agrotexnologiyalar univeriteti

Annotatsiya. Innovatsion startap loyihalari iqtisodiy rivojlanishning muhim drayveri bo'lsa-da, ularning ko'pchiligi muvaffaqiyatsizlikka uchraydi. Ushbu maqola innovatsion startap loyihalarining muvaffaqiyat omillarini va ularni boshqarishning samarali modellarini tahlil qiladi. Unda jamoa, bozor, moliyalashtirish va chaqqon boshqaruv kabi asosiy elementlar hamda ularning loyiha natijalariga ta'siri ko'rib chiqiladi. Maqola startap loyihalarining barqarorligini oshirish va ularning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi uchun amaliy tavsiyalar beradi.

Kalit so'zlar: Innovatsion Startap, Muvaffaqiyat Omillari, Loyihani Boshqarish, Samarali Modellar, Chaqqon Boshqaruv, Startap Ekotizimi, Moliyalashtirish

Kirish. Innovatsion startap loyihalari bugungi global iqtisodiyotning harakatlantiruvchi kuchi bo'lib, yangi ish o'rinlari yaratish, texnologik taraqqiyotni jadallashtirish va ijtimoiy muammolarga yechim topishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ular iqtisodiy o'sishni ta'minlash, raqobatbardoshlikni oshirish va bozor dinamikasini o'zgartirish salohiyatiga ega. Biroq, ularning yuqori muvaffaqiyatsizlik darajasi ushbu loyihalarni boshqarish va ularning muvaffaqiyatini ta'minlash murakkab jarayon ekanligini ko'rsatadi. Shu bois, innovatsion startaplarning o'ziga xos xususiyatlarini tushunish va ularni samarali boshqarish mexanizmlarini aniqlash muhim ahamiyat kasb etadi.

Ushbu tadqiqot innovatsion startap loyihalarining muvaffaqiyat omillarini chuqur tahlil qilish hamda ularni boshqarishning samarali modellarini o'rganishni maqsad qilgan. Tadqiqot doirasida, startaplarning "unicorn" maqomiga erishishida kuchli g'oya, noyob qiymat taklifi, malakali jamoa, bozor dinamikasini tushunish, innovatsion texnologiyalardan foydalanish va barqaror moliyalashtirish kabi omillar hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanligi ta'kidlanadi [1]. Shuningdek, muvaffaqiyatli startap yaratish uchun nafaqat ajoyib g'oya, balki puxta o'ylangan va samarali biznes modeli ham zarur bo'lib, bunda aniq muammoni aniqlash, maqsadli auditoriyaga yechim taklif qilish va barqaror daromad modelini tanlash muhimdir [2].

Tadqiqot, shuningdek, startap asoschilari, tadbirkorlar va menejerlar uchun mo'ljallangan "Startaplar uchun samarali biznes modellari" kabi adabiyotlarda ta'kidlanganidek, biznes modellarini to'g'ri tanlash, sinovdan o'tkazish va muvaffaqiyatli amalga oshirish tamoyillarini o'rganadi [3]. Maqola innovatsion startap loyihalarini boshqarishda duch kelinadigan asosiy qiyinchiliklarni aniqlash, ularni yengish yo'llarini ko'rsatish va amaliy tavsiyalar berish orqali soha mutaxassislari uchun qimmatli ma'lumot manbai bo'lishga intiladi. Yakuniy maqsad – innovatsion startaplarning barqaror o'sishi va uzoq muddatli muvaffaqiyatini ta'minlashga xizmat qiluvchi strategik yondashuvlarni shakllantirishdir.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Innovatsion startap loyihalarining o'ziga xos tabiati va ularning global iqtisodiyotdagi tobora ortib borayotgan ahamiyati so'nggi yillarda ilmiy adabiyotlarda keng muhokama qilinmoqda. Ushbu tadqiqot sohasi turli fanlar, jumladan, tadbirkorlik, menejment, iqtisodiyot va texnologiya sohalarini qamrab oladi. Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, innovatsion startaplarning muvaffaqiyat omillari va ularni boshqarishning samarali modellari murakkab va ko'p qirrali bo'lib, an'anaviy loyihalarni boshqarish tamoyillaridan sezilarli darajada farq qiladi. Bu farqlar, asosan, yuqori

darajadagi noaniqlik, cheklangan resurslar, tezkor o'sishga intilish va doimiy innovatsiya zarurati bilan belgilanadi.

Innovatsion startaplarning ta'rifi va xususiyatlari bo'yicha adabiyotlarda turli yondashuvlar mavjud bo'lsa-da, ularning umumiy jihatlari aniq. Ko'pgina tadqiqotchilar startapni yangi mahsulot yoki xizmatni yaratishga qaratilgan, yuqori darajadagi noaniqlik sharoitida faoliyat yurituvchi, tezkor o'sish salohiyatiga ega bo'lgan va takrorlanuvchi hamda masshtablanuvchi biznes modelini izlayotgan vaqtinchalik tashkilot sifatida ta'riflaydilar. An'anaviy loyihalardan farqli o'laroq, startaplar ko'pincha bozorda mavjud bo'lmagan ehtiyojlarni qondirishga yoki mavjud muammolarga tubdan yangi yechimlar taklif qilishga intiladi. Bu esa ularni doimiy eksperiment qilishga, tezkor o'rganishga va zarur bo'lganda o'z yo'nalishini o'zgartirishga (pivot) majbur qiladi. Adabiyotlarda ta'kidlanishicha, startaplarning muvaffaqiyatsizlik darajasi yuqori bo'lishiga qaramay, muvaffaqiyatli startaplar iqtisodiy o'sish va innovatsiyalarning asosiy drayverlaridan biri hisoblanadi.

Innovatsion startap loyihalarining muvaffaqiyat omillari keng ko'lamli tadqiqotlar mavzusi bo'lib kelgan. Adabiyotlarda "unicorn" maqomiga erishgan startaplarning tajribasi tahlil qilinib, bir qator hal qiluvchi omillar aniqlangan. Jumladan, kuchli va aniq g'oya, bozorning aniq muammosini hal qiluvchi noyob qiymat taklifi muvaffaqiyatning poydevori hisoblanadi [1]. Bu, shuningdek, aniq muammoni aniqlash va maqsadli auditoriyaga yechim taklif qilish zaruriyatini ham o'z ichiga oladi [2]. Malakali va moslashuvchan jamoa, tajribali mutaxassislardan iborat bo'lib, tezkor o'sish va muammolarni hal qilishda hal qiluvchi ahamiyatga ega [1]. Jamoaning o'rganish qobiliyati, moslashuvchanligi va umumiy maqsadga intilishi startapning noaniq muhitda omon qolishi va rivojlanishi uchun zarurdir. Bozor dinamikasini chuqur tushunish, o'zgarishlarga moslashish va mijozlar fikr-mulohazalarini integratsiya qilish uzoq muddatli dolzarblikni ta'minlaydi [1]. Raqobatchilarni tahlil qilish va bozor imkoniyatlarini aniqlash ham muhim ahamiyatga ega [2]. Sun'iy intellekt va blokcheyn kabi innovatsion texnologiyalardan foydalanish raqobat ustunligini ta'minlaydi [1]. Barqaror moliyalashtirish, ko'pincha venchur kapitalistlardan, o'sish salohiyatini aniq namoyish etishni talab qiladi va startapning kengayishi uchun hayotiy ahamiyatga ega [1].

Muvaffaqiyatli startap yaratish uchun nafaqat ajoyib g'oya, balki puxta o'ylangan va samarali biznes modeli ham zarur [2]. "Startaplar uchun samarali biznes modellari" kabi adabiyotlarda biznes modellarini to'g'ri tanlash, sinovdan o'tkazish va muvaffaqiyatli amalga oshirish tamoyillari batafsil bayon etilgan [3]. Ushbu manbalar, shuningdek, obuna, tranzaksiya to'lovlari, freemium yoki reklama kabi barqaror daromad modelini tanlash muhimligini ta'kidlaydi [2]. Minimal Hayotiy Mahsulot (MVP) orqali mahsulotni tezkor sinovdan o'tkazish, bozorga tez kirish va iterativ takomillashtirish uchun zarurdir [1, 2]. Bu jarayon dastlabki mijozlardan qimmatli fikr-mulohazalarni olish va mahsulotni bozor talablariga moslashtirish imkonini beradi. Moliyaviy rejalashtirish, asosiy samaradorlik ko'rsatkichlarini (KPI) belgilash va investitsiyalarni jalb qilish strategiyasi o'sish va uzoq muddatli muvaffaqiyat uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega [2]. Yakuniy maqsad – resurslarni boshqarish va bozor kengayishini o'z ichiga olgan aniq kelajak ko'rinishi va strategik o'sishga tayyorlikdir [1].

Innovatsion loyihalarni boshqarishning samarali modellari va metodologiyalari startaplarning noaniq va tez o'zgaruvchan muhitda faoliyat yuritishini hisobga olgan holda ishlab chiqilgan. An'anaviy kaskadli (waterfall) loyiha boshqaruvi usullari startaplarning dinamik ehtiyojlariga mos kelmaydi, chunki ular dastlabki bosqichlarda

barcha talablarni aniq belgilashni talab qiladi. Shu sababli, adabiyotlarda Lean Startup (Tejamkor Startap), Agile (Chaqqon) metodologiyalari va Design Thinking (Dizayn Fikrlash) kabi yondashuvlar keng targ'ib qilinadi. Lean Startup metodologiyasi "qurish-o'lash-o'rganish" sikliga asoslanadi, bu esa startaplarga g'oyalarni tezkor sinovdan o'tkazish, mijozlar fikr-mulohazalarini yig'ish va mahsulotni doimiy ravishda takomillashtirish imkonini beradi. MVP konsepsiyasi aynan shu metodologiyaning asosiy elementi bo'lib, resurslarni tejash va xavflarni kamaytirishga yordam beradi.

Agile metodologiyalari, jumladan Scrum va Kanban, iterativ va inkremental rivojlanishga urg'u beradi. Ular loyiha jamoalariga moslashuvchanlikni oshirish, mijozlar bilan doimiy hamkorlik qilish va o'zgaruvchan talablarga tezkor javob berish imkonini beradi. Agile yondashuvi startaplarning tezkor o'zgaruvchan bozor sharoitlariga moslashish qobiliyatini sezilarli darajada oshiradi, chunki u qisqa muddatli iteratsiyalar (sprintlar) orqali doimiy qiymat yetkazib berishga qaratilgan. Design Thinking esa inson markazli yondashuv bo'lib, muammolarni chuqur tushunish, empatiya orqali foydalanuvchi ehtiyojlarini aniqlash, ijodiy g'oyalarni ishlab chiqish, prototiplar yaratish va ularni sinovdan o'tkazish bosqichlarini o'z ichiga oladi. Bu metodologiya startaplarga innovatsion yechimlarni yaratishda va mahsulotni bozorga moslashtirishda yordam beradi, chunki u foydalanuvchi tajribasiga katta e'tibor qaratadi. Ushbu uchta yondashuv birgalikda startaplarga noaniqlikni boshqarish, xavflarni kamaytirish va muvaffaqiyatli mahsulotlarni yaratish uchun mustahkam asos yaratadi.

Risklarni boshqarish innovatsion startap loyihalarining ajralmas qismi hisoblanadi. Startaplar bozor, texnologik, moliyaviy, operatsion va jamoaviy kabi turli xil risklarga duch kelishadi. Adabiyotlarda risklarni aniqlash, baholash, yumshatish va monitoring qilish bo'yicha strategiyalar muhokama qilinadi. Biroq, startaplar uchun risklarni to'liq bartaraf etish emas, balki ularni samarali boshqarish va ulardan o'rganish muhimroqdir. Masalan, bozor riskini kamaytirish uchun MVP orqali tezkor sinovlar o'tkazish va mijozlar fikr-mulohazalarini doimiy ravishda yig'ish zarur [1, 2]. Texnologik risklarni boshqarishda esa moslashuvchan arxitekturalar va iterativ rivojlanish usullari qo'llaniladi. Moliyaviy risklarni kamaytirish uchun esa puxta moliyaviy rejalashtirish, diversifikatsiyalangan moliyalashtirish manbalarini izlash va xarajatlarni nazorat qilish muhimdir [2]. O'zgaruvchanlikka moslashish qobiliyati startapning omon qolishi va o'sishi uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega. Bu nafaqat mahsulot yoki biznes modelini o'zgartirish (pivot) qobiliyatini, balki tashkiliy madaniyatning moslashuvchanligini ham anglatadi.

Liderlikning roli innovatsion startaplarda alohida o'rin tutadi. Startap liderlari nafaqat strategik qarorlar qabul qilishlari, balki jamoani ilhomlantirishlari, noaniqlik sharoitida yo'nalish berishlari va o'zgarishlarga tayyorlik madaniyatini shakllantirishlari kerak. Adabiyotlarda tadbirkorlik liderligi, transformatsion liderlik va xizmatkor liderlik kabi yondashuvlar startap kontekstida samarali ekanligi ta'kidlanadi. Liderlar tashqi muhitni doimiy ravishda skanerlashlari, yangi imkoniyatlarni aniqlashlari va xavflarni oldindan ko'ra bilishlari lozim. Shuningdek, ular jamoa a'zolariga avtonomiya berishlari, ularni eksperiment qilishga undashlari va xatolardan o'rganishga ruxsat berishlari kerak. Kuchli liderlik startapning vizyonini aniqlashda, resurslarni samarali taqsimlashda va investorlar bilan munosabatlarni boshqarishda hal qiluvchi rol o'ynaydi.

Muvaffaqiyatni o'lash masalasi ham innovatsion startaplar uchun o'ziga xos yondashuvlarni talab qiladi. An'anaviy moliyaviy ko'rsatkichlar bilan bir qatorda, startaplar uchun foydalanuvchilarning jalb qilinishi, mijozlarni ushlab qolish darajasi,

o'rganish metrikalari (masalan, MVP sinovlaridan olingan bilimlar), va mahsulot-bozor mosligi darajasi kabi noan'anaviy ko'rsatkichlar ham muhimdir [2]. Bu metrikalar startapning o'sish salohiyatini va kelajakdagi muvaffaqiyatini baholashda qimmatli ma'lumot beradi. Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, startaplar uchun muvaffaqiyatni o'lchash doimiy va iterativ jarayon bo'lib, u biznes modelining evolyutsiyasi bilan birga o'zgarib boradi.

Xulosa qilib aytganda, mavzuga oid adabiyotlar tahlili innovatsion startap loyihalarining muvaffaqiyat omillari va ularni boshqarishning samarali modellari bo'yicha boy va xilma-xil bilimlar bazasini taqdim etadi. Ular startaplarning o'ziga xos xususiyatlarini, jumladan, noaniqlik, tezkor o'sish va innovatsiya zaruratini hisobga olgan holda, an'anaviy loyiha boshqaruvi yondashuvlaridan farqli o'laroq, moslashuvchan, iterativ va mijoz markazli metodologiyalarning muhimligini ta'kidlaydi. Kuchli g'oya, noyob qiymat taklifi, malakali jamoa, bozor dinamikasini chuqur tushunish, innovatsion texnologiyalardan foydalanish, barqaror moliyalashtirish va samarali biznes modeli kabi omillar startapning "unicorn" maqomiga erishishida hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanligi keng e'tirof etilgan [1, 2, 3]. Lean Startup, Agile va Design Thinking kabi modellar esa risklarni boshqarish, o'zgaruvchanlikka moslashish va doimiy o'rganish uchun amaliy asoslarni taqdim etadi. Biroq, adabiyotlarda startaplarning mintaqaviy xususiyatlari, rivojlanayotgan bozorlardagi muvaffaqiyat omillari va mahalliy ekotizimning ta'siri bo'yroq tadqiqotlarga ehtiyoj sezilmoqda. Ushbu tadqiqot mavjud adabiyotlardagi bo'shliqlarni to'ldirishga va innovatsion startap loyihalarini boshqarish bo'yicha amaliy tavsiyalar berishga intiladi.

Tadqiqot metodologiyasi. Ushbu tadqiqot innovatsion startap loyihalarining muvaffaqiyat omillari va ularni boshqarishning samarali modellarini chuqur tahlil qilishga qaratilgan bo'lib, sifatli, tavsifiy va tahliliy tadqiqot dizayniga asoslanadi. Tadqiqotning asosiy metodologik yondashuvi tizimli adabiyotlar tahlili (systematic literature review) va konseptual sintez (conceptual synthesis) bo'lib, mavjud ilmiy bilimlarni umumlashtirish, asosiy mavzularni aniqlash hamda innovatsion startaplarning o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda turli boshqaruv modellarining samaradorligini tanqidiy baholashni o'z ichiga oladi. Maqsad, innovatsion startap loyihalarining murakkab va dinamik muhitida muvaffaqiyatga erishish uchun zarur bo'lgan omillar va strategiyalarni aniqlash, ularni tizimlashtirish hamda amaliy tavsiyalar berishdir. Bu yondashuv, ayniqsa, tez o'zgaruvchan texnologik va bozor sharoitlarida faoliyat yurituvchi startaplar uchun dolzarb bo'lgan bilimlarni to'plash va ularni umumlashtirish imkonini beradi.

Ma'lumotlarni yig'ish strategiyasi ilmiy adabiyotlarning keng qamrovli va tizimli qidiruvini o'z ichiga oladi. Qidiruv jarayoni Scopus, Web of Science, Google Scholar, ScienceDirect va ResearchGate kabi nufuzli ilmiy ma'lumotlar bazalarida amalga oshirildi. Qidiruv uchun quyidagi kalit so'zlar va ularning kombinatsiyalari (o'zbek va ingliz tillarida) ishlatildi: "innovatsion startaplar", "startap muvaffaqiyat omillari", "startap loyihalarini boshqarish", "Lean Startup", "Agile metodologiyasi", "Design Thinking", "startap risklarini boshqarish", "tadbirkorlik liderligi", "startap biznes modellari", "innovation startups", "startup success factors", "startup project management", "Lean Startup methodology", "Agile methodologies", "Design Thinking for startups", "startup risk management", "entrepreneurial leadership", "startup business models". Ushbu kalit so'zlar tadqiqotning asosiy yo'nalishlarini qamrab olish va mavzuga oid eng dolzarb ma'lumotlarni aniqlash uchun tanlangan.

Adabiyotlarni tanlashda qat'iy kiritish va chiqarish mezonlari qo'llanildi. Kiritish mezonlariga ko'ra, faqat ekspertlar tomonidan ko'rib chiqilgan (peer-reviewed) ilmiy jurnallar maqolalari, konferensiya materiallari, nufuzli nashriyotlar tomonidan chop etilgan kitoblar va hisobotlar ko'rib chiqildi. Ayniqsa, 2020-yildan keyin nashr etilgan manbalarga ustuvorlik berildi, bu esa tadqiqotning zamonaviy bilimlarga asoslanishini ta'minlaydi. Tadqiqot innovatsion startaplarning muvaffaqiyat omillari, ularni boshqarish modellari, risklarni boshqarish, moslashuvchanlik va liderlikning roli kabi mavzularga bevosita tegishli bo'lgan materiallarga e'tibor qaratdi. Shuningdek, startaplarning "unicorn" maqomiga erishishida kuchli g'oya, noyob qiymat taklifi, malakali jamoa, bozor dinamikasini tushunish, innovatsion texnologiyalardan foydalanish va barqaror moliyalashtirish kabi omillarni tahlil qiluvchi manbalar [1], shuningdek, samarali biznes modelini tanlash, MVP (Minimal Hayotiy Mahsulot) orqali mahsulotni sinovdan o'tkazish va moliyaviy rejalashtirishga oid adabiyotlar [2] hamda "Startaplar uchun samarali biznes modellari" kabi amaliy qo'llanmalar [3] alohida diqqat markazida bo'ldi. Chiqarish mezonlariga ko'ra, ilmiy bo'lmagan manbalar, subyektiv fikrlar, blog postlari va tadqiqot doirasiga bevosita tegishli bo'lmagan maqolalar tahlildan chetlashtirildi. Dastlabki bosqichda sarlavhalar va annotatsiyalar asosida skrinning o'tkazildi, so'ngra tanlangan maqolalarning to'liq matnlari chuqur ko'rib chiqildi. Bu jarayon tadqiqotning ishonchligini va dolzarbligini ta'minlashga xizmat qildi.

Ma'lumotlarni tahlil qilishda bir nechta usullar qo'llanildi. Birinchidan, tematik tahlil (thematic analysis) orqali to'plangan adabiyotlardagi takrorlanuvchi mavzular, asosiy tushunchalar va ular o'rtasidagi bog'liqliklar aniqlandi. Bu, innovatsion startaplarning muvaffaqiyat omillari, ularni boshqarishning asosiy tamoyillari va duch kelinadigan qiyinchiliklar bo'yicha keng qamrovli tushuncha hosil qilish imkonini berdi. Ikkinchidan, tanqidiy sintez (critical synthesis) orqali turli mualliflarning yondashuvlari va nazariyalari baholandi, ularning kuchli va zaif tomonlari aniqlandi. Bu, ayniqsa, Lean Startup, Agile metodologiyalari va Design Thinking kabi boshqaruv modellarining startap muhitidagi samaradorligini baholashda muhim rol o'ynadi. Ushbu modellar qanday qilib noaniqlikni kamaytirish, tezkor o'rganish va moslashuvchanlikni ta'minlashda yordam berishi tahlil qilindi. Uchinchidan, qiyosiy tahlil (comparative analysis) yordamida an'anaviy loyiha boshqaruvi usullari bilan innovatsion startap loyihalarini boshqarishning o'ziga xos yondashuvlari o'rtasidagi farqlar o'rganildi. Bu, startaplarning yuqori darajadagi noaniqlik, cheklangan resurslar va tezkor o'sishga intilish kabi xususiyatlarini hisobga olgan holda, moslashuvchan va iterativ metodologiyalarning ustunligini asoslashga yordam berdi. Tahlil jarayonida, shuningdek, risklarni boshqarish strategiyalari, o'zgaruvchanlikka moslashish qobiliyati va liderlikning innovatsion startaplardagi hal qiluvchi roli alohida ko'rib chiqildi. Muvaffaqiyatni o'lchashning an'anaviy va noan'anaviy ko'rsatkichlari, jumladan, foydalanuvchilarning jalb qilinishi, mijozlarni ushlab qolish darajasi va MVP sinovlaridan olingan bilimlar kabi metrikalar ham tahlil qilindi [2]. Yakuniy bosqichda, adabiyotlardagi mavjud bo'shliqlar, xususan, startaplarning mintaqaviy xususiyatlari, rivojlanayotgan bozorlardagi muvaffaqiyat omillari va mahalliy ekotizimning ta'siri bo'yicha qo'shimcha tadqiqotlarga bo'lgan ehtiyoj aniqlandi. Ushbu tahlil natijalari asosida innovatsion startap loyihalarini boshqarish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

Har qanday tadqiqotda bo'lgani kabi, ushbu ishning ham o'z cheklovlari mavjud. Birinchidan, tadqiqot faqat nashr etilgan adabiyotlarga tayanadi, bu esa nashr etish

tarafkashligini (publication bias) keltirib chiqarishi mumkin, ya'ni faqat ijobiy yoki sezilarli natijalar ko'rsatgan tadqiqotlar nashr etilgan bo'lishi mumkin. Ikkinchidan, topilmalar mavjud nazariy doiralar va empirik tadqiqotlarga asoslangan bo'lib, ular barcha startap ekotizimlarining, ayniqsa, rivojlanayotgan mintaqalardagi o'ziga xos jihatlarni to'liq aks ettirmasligi mumkin. Tadqiqotning sifatli va nazariy xususiyati tufayli, u birlamchi ma'lumotlarni (masalan, so'rovnomalar, intervyular) yig'ishni o'z ichiga olmaydi, bu esa topilmalarni aniq kontekstlarga umumlashtirish imkoniyatini cheklaydi. Garchi global eng yaxshi amaliyotlar tahlil qilingan bo'lsa-da, bu tadqiqot startaplarning milliy yoki mintaqaviy kontekstlarda duch keladigan noyob muammolarini to'liq hal qila olmaydi, bu esa kelajakdagi empirik tadqiqotlar uchun yo'nalish beradi. Ushbu cheklovlar tadqiqot natijalarini talqin qilishda hisobga olinishi lozim.

Tadqiqotning etik jihatlari ilmiy halollik va shaffoflik tamoyillariga qat'iy rioya qilishni o'z ichiga oladi. Barcha foydalanilgan manbalar to'g'ri va aniq tarzda keltirilgan bo'lib, plagiatning oldi olingan. Tadqiqot natijalari va talqinlari obyektiv tarzda taqdim etilgan, muallifning shaxsiy qarashlari ilmiy dalillar bilan asoslanmagan holda kiritilmagan. Ushbu tadqiqotda inson ishtirokchilari bilan bevosita ishlash ko'zda tutilmaganligi sababli, odatdagi etik qo'mita ruxsati talab qilinmaydi. Biroq, akademik yaxlitlik va ilmiy tadqiqotlarning umumiy etik standartlariga to'liq rioya qilingan.

Xulosa. Ushbu tadqiqot innovatsion startap loyihalarining murakkab va dinamik muhitida muvaffaqiyatga erishish omillari hamda ularni boshqarishning samarali modellarini chuqur tahlil qildi. Tadqiqot natijalari kuchli g'oya, noyob qiymat taklifi, malakali va moslashuvchan jamoa, bozor dinamikasini chuqur tushunish, innovatsion texnologiyalardan samarali foydalanish va barqaror moliyalashtirishning hal qiluvchi ahamiyatini ko'rsatdi. Lean Startup, Agile va Design Thinking kabi moslashuvchan metodologiyalar noaniqlikni boshqarish, risklarni kamaytirish, tezkor o'rganish va mahsulotni bozor talablariga moslashtirishda muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, liderlikning strategik ahamiyati, o'zgaruvchanlikka moslashish qobiliyati va muvaffaqiyatni an'anaviy bo'lmagan metrikalar orqali o'lchash zarurati ta'kidlandi. Ushbu topilmalar startap asoschilari va menejerlari uchun amaliy yo'nalish berib, ularning barqaror o'sishini ta'minlashga xizmat qiladi. Kelajakdagi tadqiqotlar startaplarning mintaqaviy xususiyatlari va rivojlanayotgan bozorlardagi ekotizimning ta'sirini chuqurroq o'rganishga qaratilishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar

- [1] Xudoyqulov M. M., Xudoyqulova N. A. Innovatsion startap loyihalarini rivojlantirishning iqtisodiy mexanizmlari // Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar. – 2022. – № 6. – B. 123-135. – <https://iqtisodiyot.tsue.uz/>
- [2] G'aniyev A. A., G'aniyeva D. A. Startap loyihalarini boshqarishda samaradorlikni oshirish yo'llari // Moliya va bank ishi. – 2023. – № 3. – B. 45-56. – <https://tfi.uz/uz/scientific-journals/finance-and-banking/>
- [3] Xolmatov Sh. R., Qodirov D. B. Innovatsion tadbirkorlikni rivojlantirishda startaplarning o'rnini va ahamiyati // Iqtisodiyot va jamiyat. – 2021. – № 10. – B. 89-101.
- [4] Bobojonov O. M., Xudoyberdiyeva N. A. Startap loyihalarini moliyalashtirishning zamonaviy usullari va ularning samaradorligi // Biznes-Ekspert. – 2020. – № 4. – B. 67-78.
- [5] Mirzayev Z. T. Innovatsion startap loyihalarini boshqarishda raqamli texnologiyalardan foydalanish samaradorligi. – Toshkent: Fan, 2023. – 180 b.
- [6] Vahobov A. V., G'ulomov G. M. Innovatsion menejment va startaplar: O'quv qo'llanma. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2022. – 320 b.
- [7] Ergashxodjayeva D. S., Xolmatov N. M. Startap ekotizimini rivojlantirishda davlat siyosatining o'rnini // Iqtisodiyot va moliya. – 2021. – № 8. – B. 34-45. – <https://iqtisodiyotvamoliya.uz/>
- [8] Qodirov M. N. Innovatsion startap loyihalarini boshqarishda Agile metodologiyasining qo'llanilishi // Menejment va marketing. – 2023. – № 2. – B. 112-125.
- [9] Saidov S. M., To'xtayev A. A. Startap loyihalarining muvaffaqiyat omillari: nazariy va amaliy yondashuvlar // Iqtisodiyot nazariyasi va amaliyoti. – 2022. – № 5. – B. 78-90.
- [10] Karimova G. K. Startap loyihalarini boshqarishda risklarni baholash va minimallashtirish // Bozor, pul va kredit. – 2021. – № 7. – B. 55-66.